

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce: Situacionistický pokus o znovuoživení avantgardního projektu – jeho kořeny, cíle a úskalí. Praha 2013

Autor: Jan Štern

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vlastimil Zúška, CSc.

Autor zvolil nosné téma, dosud nepřiliš podrobené reflexi z pozic estetiky, totiž Debordovo dílo *Společnost spektaklu* jako jádro celého situacionistického hnutí a Situacionistické internacionály. Ovládaní současné euroamerické zóny, včetně naší země právě „spektáklem“ (od televize, reklam, každodenního života po současné umění) rozhodně stojí za analýzu a Jan Štern se do ní pustil s velkým zaujetím, poučeně a co je nutno dodat, kriticky nezaujatě. První dvě kapitoly nejsou ovšem striktně vzato estetickou analýzou, ale pohybují se v mantinelech politologie, politické teorie umění a teorie umění se sociologickým akcentem. Autor probírá Debordova východiska z Marxe, Lukácse, Kanta, ukazuje tvůrčí rozvinutí v Debordově díle a jeho aktivitách, aby přešel k dalším zdrojům, tentokrát z dějin umění, kde sleduje zejména dadaismus (jeho „následníka“ surrealismus kupodivu nikoliv), popisuje tvorbu i cíle (nedosažené) situacionistického hnutí a příčiny jeho selhání. První dvě rozsáhlejší, podrobné a čtivě psané kapitoly jsou spíše deskriptivní, ač nechybí kritický nadhled a vsazování do širších souvislostí. Třetí kapitola – Kritické poznámky, se mi jeví jako vyvrcholení práce a v ní je původní přínos autora nejzřetelnější. Autor se dostává na samu dřeň problému celého situacionismu – oddělenosti či chceme-li distance a zde využívá právě estetické erudice k „vyhmátnutí“ teoretické lacuny, která je přítomna nejen u Deborda, ale i dalších autorů, o nichž v souvislosti se situacionismem píše. Závěr, věnovaný Brechtově zcizujícímu efektu ve službách „nového divadla“ je pak přesný a vyhýbající se pasti, do nichž někteří, zejména angloameričtí estetikové upadají, totiž chápat zcizující efekt jako definitivní zrušení distance.

Práce Jana Šterna je kvalitní, soustředěná a poučená, tato druhá verze již netrpí nedostatečnými/nepřiznanými odkazy jako verze prvá, přesto s drobnou výhradou: autorem konceptu psychické distance, z níž se pozdější estetická distance vyvinula, je Edward Bullough, který v práci není zmíněn a nepoučený čtenář by mohl nabýt dojmu, že jde o pojem zavedený jiným citovaným autorem. Rovněž odkazy k V. Effenbergerovi tentokrát nechybí a tak mohu práci s klidným svědomím doporučit k obhajobě, s návrhem hodnocení výborně.

Praha 28. 1. 2014

.....

Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.